

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKRE: EGY ÓRÁ 5 K., NEGYEDÉVRE 15 K., FÉLÉVRE 30 K., EGÉSZ ÉVRE 60 K. EGYES SZÁM 20 FILLÉR, VASÁRNAP 30 FILLÉR.

POLITIKAI LAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNT
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KRISOVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHVATAL: KAC-UTCA 6.

A császár sorsa

Debrecen, december 5.

A forradalom természete és joga, hogy megdönt minden régi fölfogást és régi igazságot. Így dönti le azt a régi gonosz igazságot is, hogy a kis tolvajok fölakasztják a nagy tolvajokat meg futni engedik. Mind hangosabbá válik az entente követelése, hogy Vilmos excsászárt ki kell adni és büntető eljárás alá kell vonni, mint a háboru okozóját. A követelés már erősen döngeti az excsászár tartózkodási helyének semleges falait és nem látszik kizártnak a dolog, hogy az entente a kiadatás iránt jegyzéket intéz Hollandiához.

E pillanatban, a néplélek forrongása idején nincs helye az excsászár bűnösségének vagy ártatlanságának kérdését vitatni, de úgy látszik, számolni kell a lehetőségekkel. Az angol és a francia nép már hozzá van szokva az uralkodó bűnösök megbüntetéséhez. Csak az a kérdés: I. Károly angol király verpadja, vagy Napoleon Szent Ilonája fenyegeti-e Vilmos excsászárt, a Cromvellek vagy a Wellingtonok szelleme hatja-e majd át Nagybrittania népét? A forradalmak története inkább a verpad felé, a kivégzések felé mutat, XVI. Lajos és II. Miklós cár, Don Carlos, Miksa császár útjára. Napoleonban inkább a legyőzött hadvezért vitték Szent Ilonára, mint az uralkodót, sőt nem is a forradalom sujtotta le.

Még nem ment el a jegyzék Hollandiához még nem ült össze a népek vésztörvény-széke. De megszületett a gondolat, a büntető gondolat, amely nem ismeri az uralkodói szentség és sérthetlenség fogalmát, csak embert ismer, csak felelősséget, bünt és bűnhődést. És hogy halált, vért emleget a néphangulat kifejezője, azon nem szabad és nem is lehet csodálkozni. Hiszen éppen azok, akiknek uralkodói feje fölött most kezdenek villámok szórni a népharag bosszuálló fekete fellegei, éppen ők szoktatták hozzá az embereket, a nemzeteket, a népeket a halálhoz, a vérhez. A tengernyi vér kiált most bosszúért. Lesz-e, aki szólni mer e bosszúkiáltás ellen, lesz-e, aki mondani meri: szűnjék meg az ölés, a vérontás, tűnjék el a bosszu-érzése s az új nagy testvéri egyesülés szüntesse meg a bűnösök büntetését?!

Ma az entente az excsászárban a militarizmus, a háboru megtestesülését látja, azt akarja büntetni. De kérdés, az excsászár az volt-e egymaga?

A keleti tótok független köztársaságot akarnak

00

Budapesti tudósítónk táviratozza: Jászi Oszkár miniszter előtt ma délelőtt Szepes-, Sáros-, Gömör- és Zemplén vármegyékbeli érkezett küldöttség jeleni meg, amelyet Dvorcsák Győző lapszerkesztő vezetett. A küldöttség eljárásáról Dvorcsák a következőket mondta:

— A tót nép körében mind erősebbé válik az a mozgalom, amely sem a magyarokkal, sem a csehekkel nem akar kooperációt, vagy közös államterületet, hanem önálló és független tót köztársaság létesítését követeli. Éppen ezért a keleti tót nemzeti tanácsot, mint ilyen megszüntették, illetve beleolvastottuk abba az új tót politikai alakulásba, amely az önálló, független tót köztársaságért harcolva az egész Felvidéket ellenállhatatlanul magával fogja ragadni. Ma Jászi miniszter elé terjesztetem az egész tót nép igazi megnyilatkozását, amelyben követeljük a magyar katonaság azonnali kivonulását a Felvidékről, a behívott tót anyanyelvű ujoncok hazabocsájtását, az államhatalom azonnali átadását, hogy az önálló független tót államot minél előbb kiépíthessük. A köznép a cseh-szlovák államról semmit sem akar tudni, mindenütt azt követeli, hogy külön utakon haladjunk, tehát a népakarat előtt meg kell hajolnunk. Jászi miniszter kijelentette, hogy amennyiben az új magyar köztársasággal létesítendő kapcsolatról volna szó, maga is jóindulattal kísérné figyelemmel a tót nemzetnek ezt a törekvését, mert ez a jövőndő államforma szorosan beleilleszkednék a konföderáció szoros gazdasági szövetségébe.

Magyarországból föderatív köztársaság legyen

Budapesti tudósítónk jelenti: Egy újságíró beszélgetést folytatott ma Kunfi Zsigmond miniszterrel az északi tót vármegyék kiűritésének kérdéséről. — A miniszter kijelentette, hogy az entente állásfoglalása azt mutatja, hogy az imperiálista és nacionálista áramlatok ott egyelőre erősen felülkerekednek, másrészt mindenki előtt brutálisan megmagyarázza azt a tényt, hogy Magyarország a háboru, melyet az ország akkori urai indítottak és folytattak az ország politikai és erkölcsi erőforrásai teljes kimerüléséig, elvesztette. Az entente állásfoglalása rejléze annak

a rettenetes gyűlöletnek, melyet az Andrássy-Tisza-féle politika az entente-államokban Magyarország és a magyar nép ellen oktalannul kiváltott. — A magyar kormány csak a kényszer hatása alatt teljesítette a követeléseket, de arra törekszik, hogy a gazdasági és közlekedési egységet Magyarország területén fenntartsa és Magyarországot az ittlakó népek szabad föderatív köztársaságává alakítsa. Még mindig van remény arra, hogy Magyarország problémájának végső megoldása az lesz, hogy az ország területén magyar, román, szerb és német köztársaságok föderációja fog kialakulni. Ha ezt az alakulást sikerülne megteremtetni, akkor a magyar demokrácia megmenthetne igen sokat abból a háboruból, melyet a magyar feudálizmus és oligarchia elvesztett. Ez az alakulás azonban csak a békeszerződésnek lehet az eredménye.

A cseh hadsereg az entente-sereg része

Prága, december 5. A cseh-szlovák nők tanácsának tegnap tartott ülésén bejelentették, hogy Foch marsaltól távirat érkezett, a mely szerint a cseh-szlovák hadsereget elismerték az entente-hadsereg részének és megbízták a tót föld föltszabadításával.

Német-Csehország sorsa

Bécs, december 5. Beavatott forrásból hírlik, hogy a német-osztrák államtanács, bizonyos jelekből következtetve, hasonló lépést vár az entente részéről Csehország német területének a cseh-szláv államhoz való hozzátartozásáról, mint aminőt a francia megszálló csapatok parancsnoka a magyar kormányhoz intézett az északi tót vármegyék kiűritése tárgyában.

Bécs, december 5. A prágai „Narodni Listy” szerint a legközlebbi napokban várható az entente nyilatkozata Német-Csehországnak a cseh-szlovák államhoz való tartozásáról.

A csehek nem ismerik el a magyar kormányt

Prága, december 5. A cseh-szlovák sajtóiroda jelenti: Benesch dr. közlésére minden kétséget kizáró módon megállapíthatóvá vált, hogy

1. Károlyi a fegyverszünetet meg nem engedett és hamis módon értelmezte.

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

URANIA

2

2. Nem ismerik el Magyarország integritását és Károlyival nem mint elismert és törvényesen jogosult meghatalmazottal tárgyalnak.

3. A volt osztrák-magyar monarchiára vonatkozólag az érvényes és kötelező tárgyalásokat Versaillesben tartották meg.

4. A szövetségesek elismerik a cseh-szlovák államot és így Magyarország integritása de facto nem áll fenn. A többi szövetségesek eddig Magyarországot és a magyar kormányt a legkevésbé sem ismerték el.

Az idegen csapatok inváziója

A hadügyminisztérium sajtóosztálya utján csütörtökön reggel az alábbi jelentést adta ki a Magyarország területére benyomult idegen csapatokról:

Románok: A románok Nyárádfőig érték el. Petrozsénybe, miután a németek a várost elhagyták, egy román felderítő csapat vonult be.

Szerbek: A szerbek vonalán a helyzet változatlan.

Az új demarkációs vonal Pozsony megyében

Pozsony, december 5. A magyar csapatok visszafoglalták a trencsénmegyei Bán községet.

A magyar és a cseh csapatok között megállapodás jött létre az új demarkációs vonalról. A Vág mentén húzódó, régebben megállapított vonalat akként változtatták meg, hogy Szered a magyar vonal határán fekszik, Bazin város pedig semleges zónába tartozik.

Aradot is megszállják a románok Pop-Csicsó lakásába belőttek

Aradról táviratozzák: Pop-Csicsó István dr. ügyvédnek, az erdélyi külön román kormány hadügyminiszterének lakásába tegnap eddig ismeretlen merénylők háromszor belőttek. A golyók nem találtak. Pop Cs. dr. titkára egy hírlapíró előtt kijelentette, hogy a napokban végrehajtják a gyulafehérvári nemzetgyűlés határozatát és 26 vármegye fölötti átveszik az uralmat. Mivel az aradi lakosság nyugtalanul viselkedik, a Marosnálason állomásozó román királyi ügyvezető bevonultatják Aradra.

A kereskedelmi és iparkamara közgyűlése

A debreceni kereskedelmi és iparkamara ma délután tartotta meg a tagok élénk részvétele mellett az évi záró közgyűlést, melynek napirendjén a forradalmi átalakulással kapcsolatos időszerű tárgyak szerepeltek. — A napirend előtt egy hírlapi támadással foglalkozott a közgyűlés, mely Szent-Királyi Tivadar elnök személyét érte. A közgyűlés Szent-Királyi Tivadar elnököt, érdemeinek méltánylása mellett, osztatlan bizalmáról és ragaszkodásáról biztosította.

Ezután előterjesztette Szent-Királyi Tivadar az elnök tanács azon javaslatát, hogy a népköztársasági kormányt a kamara a közgyűléséből kifolyólag melegen üdvözlje, hogy a helyi közbiztonság és közrend érdekében szerzett elévülhetetlen érdemeiért a debreceni munkásszervezetek elnökségének elismerését és köszönetét fejezze ki, hogy a Munkás-Otthon céljaira a kamara közgyűlése 1000 koronát folyósítson. Az előterjesztéseket a közgyűlés helyesléssel emelte határozatokká.

Radó Rezső dr. titkár előadásában tudomásul vette a közgyűlés az elnökségnek a hivatali személyzet helyzetének javítása, a nyugdíjszabályzat módosítása, a háborúból hazatérő kereskedelmi és ipari alkalmazottak hely-

zetének rendezése, a Munkás-Otthon létesítése és a kamaránál tett alapítványok egyesítésére, valamint a háború által sújtott iparosok és kereskedők elszámolására vonatkozó jelentését.

A kamara múlt évi zárószámadásának és jövő évi költségvetésének jóváhagyása után a kamarai választások előkészítésének kérdésével foglalkozott a közgyűlés, amely tudomásul vette az elnökség megnyugtató intézkedéseit.

Elismeréssel vette tudomásul a közgyűlés a katonai raktárak anyag- és árukészleteinek felvételét intéző permanens bizottság működéséről szóló jelentést, mely garanciáját nyújtja annak, hogy a nagyértékű javaknak a polgári fogyasztás céljaira leendő felhasználását illetően tisztán szociális elvek fognak alkalmazást nyerni.

A háborúból hazatérő kereskedők és iparosok tervbevetett állami segélyezésére s az ezzel kapcsolatos avagellátásnak biztosítására irányuló akció ismertetése után a kamarának a károsult kereskedők alkalmi gyors segélyezése és a kifosztott kereskedők kártalanítása érdekében kellő időben tett intézkedéseit a közgyűlés osztatlan meglegedését váltották ki.

Különböző jelentések elintézése után a közgyűlés véget ért.

Handler kormánybiztos a forradalmi kihágások okairól

A városi közigazgatási bizottság ülése

Debrecen városi közigazgatási bizottsága ma délután Handler Gyula kormánybiztosfőispán elnöklété alatt ülést tartott, amelyen a szokásos havi jelentéseket tárgyalták s azokhoz fűződött néhány felszólalás. Az ülésen a bizottság ülésein értékes tagiakként mutatkozott be Szabó Gyula dr. tanfelügyelő, aki kijelentette, hogy a mai délután nem tartja alkalmasnak arra, hogy programot adjon. Ő dolgozni fog s akár és ehhez kéri a bizottság támogatását.

(Debrecen közegészségügye)

Tüdős Kálmán dr. tisztii főorvos terjedelmes jelentése szerint a közegészségügyi viszonyok novemberben rendkívül kedvezőtlenek voltak. Az egész hónapban uralkodott az influenza, mely különösen a hónap második felében öltött nagyobb mérvet. Összesen az elmúlt hónapban 113 volt spanyol betegségben a halálozások száma. Az övintézkedések a lehetőség szerint megtették a járványbizottság útján. Ezenkívül toroklob 7, vörheny 3, kanyaró 2, számarhurut 6, bárányhimlő 1, hasiagymáz 17 esetben fordult elő, összesen 5 halálozással. Gümőkórban 32-en haltak el. A születések száma volt 125, a halálozásoké 268, így a halálozások 143-mal múlták felül a születéseket.

A kórház zsutolásig meg volt telve a hó végén. A bizottság tudomásul vette a jelentést s újból megsürgette a tizenkét új kut létesítésének ügyét.

(Óriási az adóleírás)

Nagy József pénzügyigazgató jelentése szerint novemberben jövedelmi adóban 81.115, egyenes adóban 465.988, hadinyereségadóban 4170, jogilletékben 95.661, díjjövedékben 3121, dohányjévedékben 96.764, fogyasztási és italadóban 21.666 korona folyt be.

A havi jelentés után bejelentette a pénzügyigazgató, hogy a háború okozta viszonyok miatt legalább 1 millió korona adót kell leírni, amely után ugyanannyi községi adót is törölni kell.

(Panasz a halárusítás ellen)

Fejér Ferenc dr. panasz tárgyává tette, hogy a hortobágyi halastavakból beszállított halak nem élő állapotban és nem frissen kerültek a debreceni piacra a fogyasztókhoz.

Magoss György dr. tisztii főügyész kijelentette, hogy a Haltenyészítő részvénytársaság üzeme élő halat adott el a Hortobágyon, de a debreceni piac nem tud nagyobb mennyiségű halat fölvenni s így a kereskedők kocsarakban hozták be a mai közlekedési viszonyok mellett a halakat s természetesen, hogy nem élő állapotban kerültek a fogyasztókhoz. A mérnöki hivatal már utasított, hogy egy hűtőkészülék és vízmedence ter-
vét készítse el a Simonffy-utcai halpiac céljaira. Ha ez elkészül, a halak élve tarthatók.

A bizottság tudomásul vette a jelentést.

(A régi tanítási rendszer hibái)

A tanfelügyelő jelentése kapcsán Fejér Ferenc dr. szólalt föl és a tanfelügyelő figyelmébe ajánlotta a tanítás helyes irányba terelését és a tanítók jobb viszonyok közé helyezését, mert szerinte a forradalomban tapasztalt excessusoknak is legnagyobb részben az volt az oka, hogy a tanítók nem jól tanították, nem jól nevelték a népet s a falvakban nem tettek eleget népnevelői kötelességüknek. Igaz, hogy eddigi fizetések nem is nagyon buzdíthatták őket ambiciózus munkára.

Szabó Gyula dr. tanfelügyelő kijelenti, hogy nem ért egyet a felszólalóval, mert az excessukat nem azok követték el, akik iskolába jártak s épen a tanultabb emberek, a szervezett munkásság szüntette meg. A tanítók nem hibásak.

Tüdős Kálmán dr. tisztii főorvos szintén helyteleníti a felszólalást. A tanítókat a régi rendszer olyan helyzetben tartotta, hogy nem is tehettek eleget hivatásuknak, páriái voltak a társadalomnak. Egy-egy helyen még ma is 70—120 gyermek van egy tanteremben; nem is lehetett így tanítani és még csoda, hogy olyan tudású emberek maradtak meg, amilyenek megmaradtak. Az eddigi rendszer mellett az iskolákban bigottságot, elmaradottságot tanítottak.

Magoss György dr. tisztii főügyész: És tekintélytisztelet!

Szabó Gyula dr. tanfelügyelő köszöni még a lesújtó kritikát gyakorló érdeklődést is, mert ez azt jelenti, hogy foglalkoznak velük. Nem a tanítók a hibásak, hanem a rendszer. Például van-e tudomása a felszólalónak, hogy van a város alatt egy iskola, amelyben egy tanteremben 180 tanuló van elhelyezve. A városban van egy gyönyörűen berendezett szép iskola, amelyben tavaly 15, az idén 4 gyermeket tanít 3 tanító.

Handler Gyula kormánybiztos-főispán is védelmébe vette a tanítókat. Ő, ki a rend helyreállításának munkájában az első pillanattól részt vett, tudja, hogy az excessusok oka nem az iskola volt, hanem a négyéves háború, a mely elkésztette az embereket, hogy látták családjuk szenvedését és tönkremenetelét és egyesek meggazdagodását, amely megtanította az embereket ölni, senkit sem tisztelni. Majd mindegyik ilyen garázdálkodó embernek a vallomása ezt mondja.

Oka volt az excessusoknak, hogy soha sem engedték meg a nép tanítását, tudományos előadásokat falun nem lehetett tartani, mert félték a tanítástól. Oka volt a nép elkeseredésének és az excessusoknak, hogy mindig elnyomták a gyülekezés és egyesülési szabadságot. Pedig ahol most a forradalomban csak két szocialista volt így faluban, ott rendet teremtettek. Hajduhadházon egyetlen szocialista, Egyeken, Tiszadobon, Tiszadadán, a Nyírségben mindenütt megnyugtatta egy-egy szocialista munkás a népet. Balmazújvárosban, ahol a legnagyobb földínség van és ahol a leginkább elkeseredettek lehettek az emberek, semmi baj nem történt. A balmazújvárosiak elmentek Fürst Ödön gazdatisztjéhez és ennivalót, meg ruhát, fűtőanyagot kértek. A gazdatiszt kinyitotta a raktárakat és a balmazújvárosiak mindenből essék annyit vettek el, amennyire éppen szükségük volt és nyugtát adtak az elvitt holmijukról. Nem a tanítók voltak okai a bajoknak. Hiszen nekik meg volt tiltva a jogokról tanítani és a régi rendszer a magántulajdon szentségét tulságosan védte, abba mindent belemagyarázott. Őt megnyugtattja a jövőre a tanfelügyelő törekvése. A népköz-

társaság pedig rendszer, mert ságot akarja te a tanítók így fo

Pósa Laj jelentés keretél

○○○○○○

Newyork, délelőtt elindult

Kopenhága,

jelentik: Wilson

cia nagykövetsé

lomma! úgy ny

óta súlyos igaz

hogy a németek

száaszt, de soha

lesz ennek a t

jóvátételében.

hogy mindig a

lebegett szeme

A Morning

azt is mondta,

beleegyeznek ab

kosak legyenek

títkos szerződés

nyok szellemél

az egész vilá

Az előzetes

Genf, de

rint a francia

dályt gördíteni

e hó végén alá

A francia le

Bécs, dece

a kamara elia

zavaros helyze

elhalasztja a f

A Ma

a német

Aradról tá

sereg kebelébe

Braun mérnök,

ket mondta:

— Néhány

központi katon

küldte a berlin

Közölik,

alá magunka

az. A demok

teljük a ner

sát, amelyre

ket. A mun

dalmi hatásk

végrehajtó h

ügyeletet ke

kódése felet

— A felho

sevikizmus tá

táviratoztuk a

minden ilyen i

rozottabban ál

A Macke

téről és várha

nőke így nyila

— A fran

línek, hogy int

zünk bele az

lekbe, amelyek

hatalmakkal n

kusan tiltakoz

érdekét figyel

az internálás

kellott egyezni

ciáknak ürügy

zódés megsért

kat megszállj

vétségünk t

társaság pedig más irányt követ, mint a régi rendszer, mert a népköztársaság a világosságot akarja terjeszteni, nem a sötétséget és a tanítók így fognak dolgozni.

Pósa Lajos műszaki tanácsos a havi jelentés keretében bejelentette, hogy a ke-

reskedelemügyi miniszter berendelte a miniszteriumba s a debreceni államépítészeti hivatal vezetésével Puskás Kálmán főmérnököt bizta meg.

A bizottság a jelentéseket tudomásul vette.

Wilson elindult Európába

Newyork, december 5. Wilson elnök ma délelőtt elindult Európába.

Kopenhága, december 5. Washingtonból jelentik: Wilson elnök elutazása előtt a francia nagykövetségen látogatást tett s ez alkalommal úgy nyilatkozott, hogy gyermekkorától súlyos igazságtalanságnak tünt fel előtte, hogy a németek elragadták a franciáktól Elzászt, de sohasem remélte, hogy neki is része lesz ennek a történelmi igazságtalanságnak a jóvátételében. Az elnök kijelentette továbbá, hogy mindig a népek szövetségének eszméje lebegett szeme előtt.

A Morning Post közlése szerint Wilson azt is mondta, hogy kényszerülve bár, de beleegyeznek abba, hogy a béketárgyalások titkosak legyenek, azonban hallani sem akar a titkos szerződésekről. Az amerikai hagyományok szellemében minden szerződést nyitott, az egész világ szeme előtt kell megkötöni.

Az előzetes béke e hó végén meglessz

Genf, december 5. Párisi távirat szerint a francia külügyi hivatal nem fog akadályt gördíteni az elé, hogy az előzetes béke e hó végén aláírják.

A francia leszerelést elhalasztották

Bécs, december 5. Párisi jelentés szerint a kamara elhatározta, hogy a németországi zavaros helyzetre való tekintettel négy héttel elhalasztja a francia hadsereg leszerelését.

A Mackensen-hadsereg a német kormány mellett

Aradról táviratozzák: A Mackensen-hadsereg kebelében alakult katonatanács elnöke, Braun mérnök, egy hírlapírónak a következőket mondta:

— Néhány nappal ezelőtt hadseregünk központi katonatanács a következő sürgönyt küldte a berlini katonatanácsnak:

Közöljük, hogy diktaturának nem vetjük alá magunkat, bármilyen oldalról is jönne az. A demokrácia alapján állunk és követeljük a nemzetgyűlés mielőbbi összehívását, amelyre mi is küldünk majd képviselőket. A munkás- és katonatanácsok forradalmi hatáskörének nem szabad a kormány végrehajtó hatalmát korlátozni, csupán felügyeletet kell gyakorolniuk a kormány működése felett.

— A felforgató radikális eszmék és a bolsevikizmus távol állnak tőlünk. Ezt is megíratottuk a berlini katonatanácsnak, hogy minden ilyen irányú törekvés ellen a leghatározottabban állást foglaljunk.

A Mackensen-hadsereg jelenlegi helyzetéről és várható sorsáról a katonatanács elnöke így nyilatkozott:

— A francia hadsereg azt követelte tőlünk, hogy internáltassuk magunkat és egvezzünk bele azokba a fegyverszüneti feltételekbe, amelyekben Magyarország az entente-hatalmakkal megállapodott. Mi előbb energikusan tiltakoztunk ez ellen, de később a haza érdekét figyelembe véve, mérlegelni kezdtük az internálás eshetőségét. És végül is bele kellett egyezni az internálásba, nehogy a franciáknak ürügyet adjunk a fegyverszüneti szerződés megsértése címén arra, hogy országunkat megszállják. Az internálás egykori szövetségeseink területén, Magyarországon fog

megettörténi. Mindent elkövetünk, hogy honi társainkat meggyőzzük arról, hogy ez a szomorú lépés az egész nemzet érdekében szükséges és elkerülhetetlen. Persze, nem vállalhatunk garanciát arra nézve, hogy ez a hadsereg, amely négy és fél éve szakadatlanul a fronton van s amely előtt most végre nyitva áll a hazavezető út, simán beleegyeznek az internálásba. A katonaság kitart a német köztársaság eszméje mellett s olyan kormányt kíván, amely mögött zárt sorokban áll az egész német nép.

Az entente még nem ad élelmet Németországnak

London, december 5. A Westminster Gazette írja: A Németországba bevonuló csapatoknál levő tudósítók első jelentései nem engednek határozottan arra következtetni, hogy az ország közel volna az éhínséghez. Ellenkezőleg, tudósítók arról tesz jelentést, hogy a Rajnavidéken a lakosság olyan viszonyok között van, aminek Belgium és Franciaország megszállott része évek óta nem ismert. Semmiféle vall arra, hogy a lakosság nélkülözéseket szenvedett volna. Igaz, hogy nem ítélik meg egy s Németország viszonyát a Rajnavidék alapján, azonban a szövetségesek a fennálló éhínségről erősebb bizonyítékokat követelnek, mint az eddigiek voltak, mielőtt Németországnak ételmiszereket szállítanának.

Az angol munkásság az imperiaizmus ellen

Stockholm, december 5. A Politiken egy Angliából visszatért utazó elbeszélése nyomán jelenti Bergenből, hogy Angliában a választási küzdelmet halatlan heveséggel folytatják. A választási küzdelem mindinkább az imperiaizmus elleni küzdelemmé alakul a szocializmus javára. A munkáspártok körülbelül 300 kerületben támadnak, azonban pénztárakkal és lapokkal nem rendelkeznek.

A német trónörökös lemondása

Berlin, december 5. A Deutsche Allgemeine Zeitung értesülése szerint a volt trónörökös már aláírta lemondási okiratát.

Henrik herceget leltik

Berlin, december 5. Henrik herceg proklamációjára a „Vorwärt” megjegyzi, hogy mindenki elmondhatja ugyan, ami a szíven fekszik, azonban monarchikus üzelmeket egyáltalán nem fognak eltűrni. A volt uralkodócsalád tagjai a forradalom részéről olyan bánásmódban részesültek, amint a világtörténelem egyetlen forradalma sem ismer. Még a volt császárnak és a volt trónörökösnek sem kellett volna elmenekülniük, ha csak egy kis megértést tudtak volna tanusítani. Az excsászár hívének minél kevesebb feltűnést kell csinálni és tartózkodni kell a további proklamációktól.

TELEFONSZAMUNK:

Szerkesztőség 18. sz.
Nyomda 18. sz.

Habsburg Vilmos a lebergi osatában

Egy volt főherceg az ukrán csapatoknál

Bécs, december 5. A Mährisch-Ostrauer Zeitung egy Lembergbe hazatérő tisztől arról értesül, hogy Vilmos főherceg, Károly István főherceg fia, november 18-án, amikor Lembergben javában folyt a harc a lengyelek és az ukránok között, Lembergbe érkezett és felajánlotta szolgálatait az ukrán parancsnoknak. Habsburg Vilmost, aki legutóbb Kelet-Ukrajnában egy ezred parancsnoka volt, az ukránok szívesen fogadták, de szolgálatait nem vették igénybe.

Amikor a csata eldőlt és a lengyelek bevonultak Lembergbe, az a hír terjedt el, hogy a lengyel katonai parancsnokság Habsburg Vilmost statáriálisan kötél általi halálra ítélte, ez a hír azonban nem bizonyult valósnak. — Habsburg Vilmos az ukránokkal együtt elhagyta Lemberget és jelenleg Kolomeában tartózkodik.

A kalandosan hangzó hírt főleg az teszi érdekessé, hogy a volt Vilmos főherceg atyja, Károly István, sokáig mint a lengyel trónjelöltje szerepelt s fia most az ukránokhoz állott.

7960 kiló bőrt és anyagot küld a Bőrközpont a debreczeni csizmadiáknak

A rokkant és hadból visszatért iparosok segítése

A közéletmezési ügyosztály agilis és ambíciós vezetője, Zöld József tb. tanácsnok, akciót indított, hogy a debreczeni csizmadiá iparosok anyaghoz és ezzel munkaalkalomhoz jussanak. Akciójának sikere is lett, amennyiben a Bőrközpont 7960 kiló bőrt és bőranyagot küldött az iparosok részére.

Erről és a teendő intézkedésekről Zöld József tb. tanácsnok a következő közleményt adta ki:

— A Bőrközpont ma arról értesített, hogy a kisiparosok között leendő elosztás végett kizárólag csizmakészítés céljaira közbenjárásomra 900 kgr. talpbőrt, 360 kgr. talpbélést, 900 kgr. talphulladékot, 1350 kgr. tehénbőrt, 4500 kgr. bélés seuret bőrt Vágó Zsigmond budapesti bőrnagykereskedőnél kiutalt.

Mielőbb intézkedni fogok, hogy a szállítási nehézségek elhárításával ez a bőrkészlet legyeres erő őrizetével Debrecenbe szállíttassék és az iparosok között kiosztassék.

Csizmadiá iparosokkal folytatott értekezletünkön létrejött megállapodás szerint a kiosztásnál előnyben kell részesíteni a rokkantakat és a hadból visszatérőket. Attól a céltől vezéreltetve, hogy a kiosztás nehézségei miatt panaszok elő ne forduljanak, arra kérem az érdekelt iparosokat, hogy a bőrkiosztási tervezet elkészítésénél leendő közreműködés végett a rokkant csizmadiák egy, a hadból visszatértek egy és a hadba nem vonult mesterek képviselőjeként két szakmabeli mestert nevezzenek meg és azoknevét és lakását tudassák a Népruházati Hivatallal, hogy annak idején meghívhatók legyenek.

Hozzájárulok ahhoz, hogy a meglevő készletüknek felét vidéki vásárlóknak utalvány nélkül eladhassák. Tartoznak azonban a vevők neveit és lakcímét feljegyezni és azt a Népruházati Hivatallal tudatni azon ok miatt, hogy a vidéki vevőknek eladott csizmáknak megfelelő bőrt a Bőrközponttól jogosan követelhezzük. Tartoznak továbbá a Népruházati Hivatal költségeire minden pár csizma után a vevőtől egy koronát beszédni és a Népruházati Hivatalnak jegyzék kíséretében beszolgáltatni. A most kiutalt bőrből készített

csizma felerészben vidéki vevőknek szintén eladható lesz ugyanilyen feltételek mellett. — Tekintettel arra, hogy a most kiutalt bőrök még a bórkereskedőnél Budapesten vannak, azok kiosztására előreláthatólag csak a jövő hét végén kerülhet a sor.

Az entente kérni fogja az excsászár kiadását

Gené, december 5. A „Petit Parisien” szerint az angol, francia és olasz miniszterek londoni értekezlete egyhangulag azt határozta, hogy Hollandiához jegyzéket fog intézni az excsászár kiadása tárgyában.

Hága, december 5. Vinkzop forradalmi szociálista képviselő kérte, hogy a külügyminiszterhez interpellációt intézhesen a volt német császár hollandi tartózkodása és a német csapatoknak Súd-Limburchon át történt átvonulása, valamint a galíciai zsidó pogromok ügyében. Kérelmét a másodfokú kamara túlnyomó többséggel elutasította.

Marhand képviselő kijelentette, hogy ha a volt német császár hollandiai tartózkodása a külföldhöz való viszonyban nehézséget támaszt, akkor a holland kormányának fel kellene szólítania az excsászárt, hogy térjen vissza Németországba. Amí a német csapatok limburgi átvonulását illeti, a szövetségesek elkéstek panaszukkal, különben is csak az volt a szándékuk, hogy panaszukat politikai célokra használják fel.

Bécs, december 5. A „Politische Rundschau” a következőkben tudósít Vilmos excsászár állapotáról: A császár nagyon rossz színben van. Teljesen megöszült és nagyon levert. A nap legnagyobb részét olvasással tölti és csak néha tesz rövid sétákat a kastély parkjában. Környezetével nagyon keveset beszél. A császárné, akit az események nagyon megviseltek, szintén sokat betegeskedik.

Bern, december 5. Londonból jelentik: Barnes angol miniszter Dublinban tartott beszédében kijelentette, hogy Vilmos excsászárt fel kell akasztani. A császár a háború kitörése előtt egy hónappal résztvett egy értekezleten, amelyen elhatározták a háborút.

Berlin, december 5. Eisner Kurt bajor miniszterelnök egy Bad-Iblingben tartott gyűlésen kijelentette, hogy legközelebb megkezdik a berlini külügyi hivatalnak a háborúra vonatkozó aktái nyilvánosságra hozatalát. Ezekből az aktákból, amelyek Vilmos császár ellenjegyzésével vannak ellátva, ki fog tűnni, hogy ki döntötte a világot ebbe a szörnyű katasztrófabá. Vilmos császárnak az aktákon tett megjegyzései ugyanis azt mutatják, hogy a császár akarta a háborút, még pedig győzelmes háborút akart, amely őt nagy emberré teszi.

Az extrónörökös a vezérkart okolja mindenért

Hohenzollern Frigyes Vilmos nem irt alá semmi okmányt — Már 1914. őszén elveszítettnek tartotta a háborút

Amsterdam, december 5. A Reuter new-yorki jelentése szerint az Associated Press levelezője hétfőn beszélgetést folytatott a volt

német trónörökösrel. Hohenzollern Frigyes Vilmos többek közt azt mondta, hogy *semmit sem mondott le, semmiféle okmányt nem irt alá*, de ha a német kormány az amerikai vagy a francia minta mellett döntene, úgy *tökéletesen megelégszik az egyszerű polgár helyzetével* és kész arra, hogy hazája érdekében mindent megtegyen.

Arra a kérdésre, hogy nézete szerint *mikor vette a háború a sorsdöntő fordulatot*, azt felelte, hogy meggyőződése szerint *Németország 1914. októberében veszítette el a háborút, a marni csata után*, amelyet Németország nem veszített volna el, ha a *vezérkari főnök uralkodni tudott volna az idegein*. Ő akkor megkísérelte, hogy a vezérkar, ha kell, *nagy áldozatok árán is békét kérjen*. A béke kedvéért *akkoriban Elzászt is feláldozta volna*. Azonban a vezérkar azt felelte neki, foglalkozzék a saját ügyeivel és szorítkozzék hadseregének vezetésére.

Amí a háború kitörését illeti, a külföldön elterjedt hírekkel szemben kijelenti, hogy *ő sohasem akarta a háborút* és kitörésének pillanatát nagyon alkalmatlannak tartotta. Kezdetől fogva az volt a meggyőződése, hogy Anglia részt fog venni a közdelemben, de Henrik herceg és a Hohenzollern-család többi tagja nem osztották ezt a nézetét.

Elkeseredéssel beszélt a volt trónörökös a vezérkar munkájáról, amely sok tévedésért felelős, egyebek között az idei márciusi offenzíváért, amelyben jobb meggyőződése ellenére kellett résztvennie. Kijelentette továbbá hogy a német háborús politikának Ludendorff volt a ajtó ereje. Hindenburg csak névleg volt annak vezetője. Ludendorff és vezérkara folytonosan lekicsinyítették az ellenség erejét és *sohasem hitték, hogy Amerika oly sok katonát fog a harctérre vinni*, amennyi tényleg résztvett a háborúban.

HIREK

— **Hazatérő magyar csapatok harca Salzburgban.** Salzburgból táviratozzák: A december 4-ikéről 5-ikére virradó éjjel a salzburgi pályaudvaron a nyugati harcterről haza igyekvő magyar csapatok és a pályaudvari őrség között lövöldözésre került a sor. A harc során többen megsebesültek.

— **Megalakult a debreceni kereskedők szakszervezete.** A debreceni kereskedők ma délelőtt igen népes gyűlést tartottak, amelyen kimondták a kereskedők szakszervezetének megalakulását. A gyűlésen Radó Rezső dr., kereskedelmi és iparkamarai titkár, Bárdos Géza a Kereskedő Társulat főtitkárja és Goldmann Ármán dr. az Omke debreceni titkárja elnököltek. A szakszervezet megalakulásának kimondása után megállapította a közgyűlés, hogy a szabad-szervezet tagja lehet minden debreceni vagy hajdumegyei önálló hivatásos kereskedő. A szakszervezet célja a tisztességes kereskedelem minden jogos érdekének védelme. A szervezetet országossá fogják fejleszteni. — Az egyes szakmák, esetleg rokonszakmákkal csoportokba fognak tömörülni. Minden szakcsoport külön vezetőséggel fog birni és delegáltakat nevez meg, akikből szakszervezeti tanácsot alakítják meg, amely az eléje terjesztett ügyekben kötelezően dönt. A közgyűlés mindjárt meg is jelölte az egyes szakcsoportokat. Egyben egy bizottságot küldött ki, amely a szakszervezet nevében a kereskedelmi alkalmazottak szakszervezetének megbízottjaival tárgyal a fizetési igényeknek a miniszteri rendelet és a méltányosság alapján való teljesítése ügyében. E

fontos bizottság tagjai lettek Hegedüs Sándor, Jóna János, ifj. Kardos László, Kontsek Géza, Schlachta János, Ullmann Salamon. — A közgyűlés ezután az alapszabályok és a program kidolgozására bizottságot küldött ki, amelynek tagjai lettek Békés Lajos, Farkas Andor, Frank Ede, Goldmann Ármán dr., Hegedüs Sándor, László Béla, Lőkövits Artur, Mogyoróssi Győző, Radó Rezső dr., Schlachta János, Ullmann Salamon. Az ülés az elnök jelkes és buzdító szavai után véget ért.

— **Polgári Radikális Párt.** A polgári radikális párt kebelében 4-én este megalakult a nevelőmunkások szakosztálya. A nagyszámúban megjelent nevelőmunkás a legnagyobb lelkesedéssel tette magáévá a párt kulturpolitikáját (az iskolák államosítása, ingyenes közoktatás, a vallásoktatás reformálása, az iskolának az életbe való intenzivebb kapcsolata stb.) Tegnap este a párt végrehajtó bizottsága tartott gyűlést, amelyen több fontos kérdést tárgyaltak és előkészítették a 8-iki nagygyűlést. A bizottság a nemzeti tanácsban megüresedett helyekre a nemzeti tanács felszólítására 2 tagját és pedig Ritter Ignácot és Zelinger Edét delegálta.

— **Pogrom egy német-cseh városban.** Brünnből táviratozzák: A „Tagesbote” jelenti: Hollschau város tegnap éjszaka nagy kihágások színhelye volt. Éjjel után negyed 1 órakor cseh-szlovák katonák, miután előzőleg egy vendéglőben mulattak, a Josefasséba vonultak, ahol teljesen kifosztották az összes üzlethelyiségeket és raktárakat. Az őrséget rövid kizitusa után lefegyverezték. Grünbaum zsidó kereskedőt, aki nemrég mint rokkant tért vissza a harcterről, két bajonetszurással és haslövéllel megölték. Grazer Hugó likörgyárost szintén agyonlőtték. A fosztogatás egész éjjel tartott. Reggel a város többi részére is átterjedtek a kihágások. A reggeli órákban Consteinből katonai kirendeltség érkezett a rend helyreállítására, azonban állítólag ez a csapat is résztvett a fosztogatásban. Az ismert Beer-féle ruhagyártart teljesen elpusztították és kifosztották. A kár több millió koronára rög. Hollschau városnak csaknem egész zsidó lakossága, vagyontól kifosztva, tegnap elhagyta Hollschaut.

— **A Polgári Asztaltársaság** gyermekjelenhűzésára újabb a következők adakoztak: Kereskedelmi csarnok 370 K, Frankel Jenő gyűjtése 220 K, István gőzmalom 100 K, Kiss Antal, Uzy Andor, Ungerleider Gábor 50—50 K, Schwarz Hugó, Somossy László, Faipar r. t. 30—30 K, Frankl Andor 25 K, Szilágyi őrnagy, Nagy Jenő, Sándor Ármán, Horváth Sándor dr., Kuczik Gábor, Debreceni Lajos r. t., Rosenfeld Hermann, Hevesi Gyula, Krausz Albert 20—20 K, Magyar-osztrák bank, özv. Reschmann Ármán, Kesseri Lajos dr., Kardos László, Stark József, Stern Sándor, Wohl Adolf, Vass Gyula, Schwarz Adolf, Ungerleider Miklós, Ungerleider Hajnalka, Reisinger Mariska, Kupierstein Jakab, Márkus Jenő, Bleyer Andor, Wiener Adolf, Vass Laci, Mondscheim Jenő, Fohn József, Kenyeres Károly, Rosinger József, Forrai Ernő, Preisler Mór, Keppich Béla, Trigarsky Emil, Bleyer Miklós, N. N., Langer Imre, Weisz Béla (Érmi-hályfalva), Kepes Sándor, Kupier Ignác, Jónás Albert, Dénes Izsó, Borgida Farkas 10—10 K, Farkas Ignác dr. 7 K, Gyémánt Samu 6 K, Fischer Jakab, Rahmer Sándor, Sipos Ferenc, St. F., Bleyer Mór, Hajós Zsigmond, Reich Viktor, Miklós Emil, Hirn Emil, Schwarz Mayer, Luszti Dezső, Láng Miklós, Link Gyula, N. N., Müller Jenő, Goldstein Menyhért, Schneer Mócsi, Pollák Zsigmond, Bleyer Miklós, Goldmann József, Hajnal Samu 5—5 koronát. Az elnökség.

— **Dr. Klein Jenő** belgyógyász rendelését megkezdte gróf Dégenfeld-tér 3. szám alatt. Rendel d. e. 8—10éig és d. u. 2—4-ig.

— **A város pénzügyi házipénztár** felhelyezése érdekében telre hívta föl a M. debreceni fiókját, a tárt, az Általános receni Hitelbankot Bankot, a Takarékgazdasági Bank és Első Takarékpénztárokat 12-én déli tanács azután az leszti.

— **Nyolc osztrák** Budapesti tudósító Nagy Sándor egy hírlapíróval kijelentette, hogy munkálat alatt van tette:

— **A népi iskolák** akarjuk tenni. A hetvenedik évű díjazzuk.

— **A kereskedők** vasárnapi megalakult és országos szövetségét vasárnapi nagygyűlésén megválasztotta a legközelebbi nagygyűlést vezető egyesület vezetői között a keleti alakulásáról, a végrehajtását, a főnöki érdekeltségét saját hatáskörébe vette. Jól tudja a főnökök 90 százaléka az alkalmazottakat elvárja, hogy a szemben érvényes szervezet a nagy leljelet veszi és velük együtt a maga hatáskörébe léptesse életben netet, melynek egész vonalon zottak Országos Magántisztviselői Egyesülete.

— **Deceni** A hadügyminiszter bizottságának felállítását. Ezen katonatitkon tartanak, könn dolgokat. Ilye tanyájában m föl van szerel marad és ez ket.

— **Székely** a székelyek rendeletét ad amelyekben cember hó 8 Országos Sz Erzsébet-kör A rendelet és 6 hónapig ronáig terjedtetnek.

— **A P** házandó má iük, hogy sz ettermében ref. l. o. fü

— **Arp** alkalmazott fősége közl tes takarm sertés hizl fejében mn ménynek l séret és sz még nagy

— **A város pénzének elhelyezése.** A városi házipénztár felesleges pénzének elhelyezése érdekében a városi tanács ajánlatára hívta föl a Magyar Általános Hitelbank debreceni fiókját, az Alföldi Takarékpénztárt, az Általános Forgalmi Bankot, a Debreceni Hitelbankot, Ipar és Kereskedelmi Bankot, a Takarékos Hitelintézetet, a Közgazdasági Bank és Váltóintézetet, a Debreceni Első Takarékpénztárt. A zárt írásbeli ajánlatokat 12-én déli 12 óráig kell beadni. A tanács azután az ügyet a közgyűlés elé terjeszti.

— **Nyolc osztályú népiskolák lesznek.** Budapesti tudósítónk táviratozza: J u h á s z Nagy Sándor közoktatásügyi államtitkár egy hírlapíróval folytatott beszélgetés során kijelentette, hogy a közoktatásügyi reformja munkálat alatt van. Az államtitkár kijelentette:

— **A népiskolákat nyolc osztályúakká akarjuk tenni.** A középiskolákat újjászervezzük. A hetvenedik évüket betöltött tanárokat nyugdíjazzuk.

— **A kereskedelmi alkalmazottak a teljes vasárnapi munkaszünetért.** A magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak országos szövetségének helyi egyesülete vasárnapi nagygyűlésén határozatot hozott, hogy a teljes vasárnapi munkaszünetet már a legközelebbi vasárnap — ha másként nem megy — saját erejéből életbe lépteti. Az egyesület vezetősége azonban értesülvén időközben a kereskedők szakszervezetének alakulásáról, elhalasztotta határozatának végrehajtását, minthogy időt akar adni a főnöki érdekeltségnek, hogy a munkaszünet ügyét saját hatáskörében kedvezően elintézzék. Jól tudják az alkalmazottak, hogy a főnökök 90 százaléka szívesen eleget tenne az alkalmazottak jogos óhájának — ép ezért elvárja, hogy a renitenskedő kisebbséggel szemben érvényt szerez az új kereskedői szervezet a nagy többség akaratának és ezzel elejét veszi annak, hogy a alkalmazottak és velük együtt a szervezett össz munkásság a maga hatáskörében és saját eszközeivel léptesse életbe a teljes vasárnapi munkaszünetet, melynek legkésőbb e hó 15-re az egész vonalon valóságos kell válnia. — **A zottak Országos Szövetsége Debreceni Magántisztviselők és Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesülete.**

— **Decentralizálják a Katona-Otthont.** A hadügyminiszter rendeletére a kormánybiztos tündelente a Katona-Otthon decentralizálását. Ezentúl minden laktanyában lesz katonaothont, ahol a katonák részére lapokat tartanak, könyveket és egyéb szórakoztató dolgokat. Ilyen otthon a 39. gyalogezred laktanyájában működik is és már billárdal is föl van szerelve. A központi iroda azért megmarad és ez intézi az adminisztrációs ügyeket.

— **Szénkészlet bejelentés.** Vázsonyi Jenő a szénügyek kormánybiztosa a következő rendeletet adta ki: Azok az iparvállalatok, amelyekben az üzem szünetel, tartoznak december hó 8-ig a náluk levő szénkészletet az Országos Szénbizottságnak (Budapest, VII., Erzsébet-körút 43. I.) táviratilag bejelenteni. A rendelet megszegői kihágást követnek el és 6 hónapig terjedhető elzárásra és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetnek.

— **A Polgári Asztaltársaság által felruházandó már ruhát próbált gyermekeket kérjük,** hogy szombat délután 5 órakor a Dréher éttermében jelenjenek meg. — Balog Bernátról, I. o. fiút jelentkezésére kérjük.

— **Árpaiktalás sertéshizlatásra.** A közalkalmazottak beszerzési csoportjának vezetősége közli: A közlelmelési miniszter sertés takarmányra 1000 mázsa árpat utalt ki sertés hizlalo tagjainknak. Az árpa vételára fejében mm.-ként 70 koronát kell a haditermenynek beküldeni és mivel fegyveres kíséret és szállítási költségek címén bizonyára még nagyobb költségeink is lesznek, ennél-

fogva felhívjuk sertéshizlalo tagjainkat, hogy mm.-ként 90 koronát 3 napon belül befizetni sziveskedjenek, mert másképen az árpa leszállítása iránt nem intézkedhetünk. A hízalási engedélyvek átvételéről szolo elismervények a befizetés alkalmával felmutatandó.

— **A városi zenekari tanszék betöltése.** A városi zeneiskola igazgatósága előterjesztést tett a tanácsnak hogy a növendék zenekar vezetésére és a zenekari tanszék előadójaul S z e n k á r Mihályt, a budapesti filharmonikus zenekar volt karnagyát, az ismert opera-karmestert alkalmazzák óradíjas tanárként. A városi tanács az előterjesztést azzal adta ki újból az igazgatóságnak, hogy kérje ki ez ügyben a zeneiskola felügyelő bizottságának javaslatát is és úgy terjessze az ügyet ismét a tanács elé. Az ügy valószínűleg legközelebb már ismét a tanács elé kerül. Szenkár Mihály megnevezése a zeneiskola részére bizonyára nagy nyereség lesz, mert a fiatal karmester vérbeli kiváló zenész ember, aki zenei tudásának és művészetének nem egyszer adta fényes tanujelét.

— **A Radikális Párt és a városi politika.** Az országos politikán, a jelen és jövő nagy kérdéseinek kivül, városunk fejlődése érdekli leginkább polgárságunkat. A radikális párt városi politikáját a vasárnapi nagygyűlésen vizsgálja a párt több, a helybeli viszonyokkal ismerős tagja.

— **Kiadják a rumot.** A rendőrfőkapitány a következő közlést adta ki: Értesitem a kereskedőket és más érdekelteket, hogy a közellátási hivatal által kiadott rumjegyekre, miután az házi szükséglet céljait szolgálja, minden további engedély és igazolás nélkül a megfelelő rummennyiség kiadható.

— **Kataszteri változások bejelentése.** Az adóhivatal eihívja az érdekelteket földbirtokosokat, hogy 1918 év folyamán a földmívelésükben beállott állandó jellegű változtatásokat a fent jelzett hivatalban azonnal jelentsek be. Csak állandó jellegű változások jelentendők be, mint pl. új szőlők ültetése, erdősítés, erdők kiirtása, legelők, rétek, vagy mindazok eltörése, termő területeknek a talaj viszonyok folytán terméketlen területté változása stb. Ugarban hagyott területek változás tárgyát nem képezik. Kétség esetén a birtoknyilvántartási hivatal ad felvilágosítást.

— **A kovászos kenyér előállítás.** A rendkívüli viszonyok között a gyártási és szállítási nehézségek miatt sajnos tapasztalta a közönség, hogy a mindennapi kenyér előállításához szükséges élesztőmennyiség alig-alig vagy egyáltalán nem áll rendelkezésre. A gyártási és szállítási nehézségeken kivül az élesztőhiány magyarázata abban rejlik, hogy az ország élesztőgyárainak legnagyobb része megszállott területeken van. Az élesztőhiány okozta szükségben óhajt segíteni az alább közölt eljárás, mely az élesztő nélküli kenyér előállítását ismerteti és ajánlja a közönségnek. Tudvalevő dolog, hogy a régi világ gazdaszanyai kovással sütötték kenyereiket, amely éppen olyan kellemes ízű, éppen olyan élvezhető volt, mint a mai élesztővel készített kenyér. Ha két kgr. lisztből óhajtunk élesztő nélküli kenyeret készíteni, az eljárás a következő: 2 kgr. lisztet öntünk féloldalt egy fatálba, veszünk hozzá 10 dkgr. kovászt, ezt egy deciliter jó langyos vízbe összemarkoljuk, aztán annyi lisztet veszünk hozzá, hogy félkemény kovászt nyrtjünk belőle. Ennek a tetejét fél ujjnyi vastagságu liszttel szórjuk be. Három óra múltán a kovász teteje teljesen meg fog repedezni és kevéssé besüpped. Akkor újra ráveszünk három deciliter jó langyos vizet és az előbbi eljárással elkészítjük újra a kovászt, mely két óra alatt teljesen meg fog repedezni. — Ezután újra rá öntünk 4 deciliter langyos vizet, hozzátesszük a sót és bedagasztjuk rendszer tésztává. Dagasztás után félórát pihenni hagyjuk és kiszakítjuk kosárba. Ezen munkálatokat hét órával a kenyér bevetése előtt kell megkezdeni.

— **Hangya szövetkezet Debrecenben.** A „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet alapítási munkáját megkezdették s kibocsájtották az aláírási felhívást. Egy üzletrész 20 kor. Jelentkezhetni lehet december 15-ig. Aláírási helyek: 1. Gazdák és földmunkások részére a Debreceni Gazdasági Egyesületben Rácz Lajos titkárnál, Piac-u. 61. I. em. — 2. Bárkinek: Barcza Andornál Csapó-utca 1. sz. Blattner József üzletében d. e. 8—9-ig és d. u. 1—3-ig. — 3. Bakk Béla tanítónál Csapó-utcai iskola, reggel 8—10-ig. A szervezőbizottság.

— **Adomány.** A városi tanács mai ülésén köszönettel vette tudomásul, hogy Strelinger Győző dr. a szegény gyermekek felruházására 200 koronát adott. A tanács ez összeget a felruházást végző népjóléti hivatalnak adta ki.

— **A Magyarországi Vasutasok Szövetsége** (szociáldemokrata szakszervezet) vezetősége értesíti a vasutas elvtársakat, hogy az Attila-tér 6. sz. alatti szervezeti iroda telefonszáma 12—75. Ugyanitt tartoznak elszámolni a bizalmi emberek e hó 8-ig a november havi tagjárulékokkal.

— **Szegény gyermekek felruházása.** A szegény gyermekek felruházására alakult Polgári Asztaltársaság szombaton, e hó 7-én a Dréher-sörcearnok összes helyiségeiben tartja évi közgyűléssel egybekötött felruházó estélyét. Felruházás kezdete délután félhat órakor, amely után tisztújító közgyűlés, társasvacsorával egybekötve záróráig. Társasvacsora étlap szerint. A zenét Kiss Béla zenekara szolgáltatja. A jótékony célra tekintettel, szíves adományokat köszönettel fogadjunk és hírlapilag nyugtázzunk.

— **Gondoskodás a Debrecenbe jövő menekültekről.** A magyar belügyminiszter rendelete alapján, amely a nemzetiségi vidékekről menekülő magyar tisztviselők és lakosok segélyezéséről intézkedik, a Debrecenbe ilyen menekültek ügyeinek és segélyezésének ellátásával a szegénységügyi bizottságot és a népjóléti hivatalt, az elhelyezéssel a rendőrséget bízta meg. A segélyezés a minisztérium terhére történik.

— **Mértékhiitelesítés.** A kamara ezután közli érdekeltségével, hogy az időszakos mértékhiitelesítés a 1k624—1914. sz. keresk. min. rendelettel történt beosztás folytán Debrecenben II., III., IV. kerületében lakó érdekeltek részére folyó évi december hó 4—31. időközben és pedig az érdekelteknél közvetlenül posta útján megküldött felhívó lev. lapokon közelebbről feltüntetett időpontban eszközöltetik.

SZÍNHÁZ

MŰSOR:

Csokonai-színház

PÉNTEK: **Egy férj, aki mindent tud**, bohózat. SZOMBAT: **Elvált asszony**. C) bérlet. VASÁRNAP: **Déltán: Tul a nagy Krivánon.** — Este: **Mágnás Miska**, Zöldhelyi Anna felléptével.

Vigszínház

PÉNTEK: **Fregolia estélye.** SZOMBAT: **Fregolia estélye.** Déltán: **Egy férj, aki mindent tud.** VASÁRNAP: **Fregolia estélye.** Déltán: **Szegény ifju története.**

Zilahi Pál — Bilitzky kádét

Régi szép művészi esték emlékeit elevenítette meg ma este egy művész-név, amelyet sok színházi dicsőség fénye ragyog körül: a Zilahi név. A nagy Zsűl művész fia Zilahi Pál mutatkozott be abban a szerepben, amely valamikor édesatyjának Zilahi Gyulának volt parádés nagy szerepe: a Dolovai nábob Bilitzky kádétének szerepében. A fiatal művész fejlődő tehetsége, talentumos

színész, nagyon kedves egyéniség, rokonszenves megjelenés. Vérteli színészsíval igazolja az otthonosság és sok-sok készség, amellyel a színpadi munkát el tudja végezni. Beszéde kellemes, nyílt és érthető. Egyes jeleneteiben, mint például a második fölvonás jelenetében, amikor becsipve beszélget Tarján főhadnaggal, pompás volt. A közönség nagy szeretettel és rokonszenvvel fogadta a fiatal Zilahit, akit a zsufolt nézőtér szinte ünneplés és sokszor hívott a lámpák elé. A taps és ünneplés egyrésze tagadhatatlanul ama kiváló művész páré, amelynek nagy művészete ifjult meg Zilahi Pálban. — Örömmel és szeretettel üdvözljük őt a debreceni színpadon.

A színházi iroda hírei. Fregolia vendégjátéka. Ma kezd meg Fregolia, a világhírű átváltozó művész öt napra terjedő vendégjátékát a Vigszínházban. Fregoliát a fővárosi lapok hiradása nyomán nagy érdeklődés várja. A Fővárosi Orieumban a művész három hónapig mint slágerszám szerepelt. Előadása mindenképpen rendkívül érdekes. Műsorának kiemelkedő része az énekszó, soprán és bariton hanggal. A Gyorspincér című egyfelvonásos bohózat, amelynek hét szerepét mind Fregolia játsza tüneményes átváltozással. A híres zeneszerzőket mutatja be karakterisztikus dirigálásal. Nagyon érdekes a modern bűvész mutatóványa, amelyen igen sokat kacag a közönség. Az előadás keretében színre kerül Mister Galambos című egyfelvonásos falusi kép, melyben a szintársulat tagjai játszanak. Az előadás 7 órakor kezdődik. — Egy férfi, aki mindent tud vigjáték kerül színre ma B) bérletben a Csokonai színházban. — Szombaton délután a Vigszínházban mérsékelt helyárrakkal az Egy férfi aki mindent tud vigjáték kerül színre. A Csokonai színházban mérsékelt helyárrakkal a Tul a Nagykirivánon operett és nem a Kedélyes lovasrendőr kerül színre.

Suzanne Grandais, a legbájosabb francia filmművész főszereplésével a „Sárány” című négyfelvonásos drámát mutatja be ma az Uránia. A francia filmtechnika nagy haladását mutatja ez a gyönyörű film.

A szenvedély rabjai egy rendkívül érdekes dráma keretében az emberi szenvedélyek romboló hatását mutatja be ez a film-mű. Ma pénteken mutatja be az Apollo. 864—918. sz.

NYILTTÉR. *)

PORTOIS Butorok
és lakásberendezések
legnagyobb választékban, előkelő kivitelben minden árrban.
Wien, VII., Ungargasse 59-61.

Hirdetmény.

A városi közkórházi, valamint a közkórházba szállított szegények eltemetése 1919 január hó 1-től 1 évre versenytárgyalás útján vállalatba adatik. Az ajánlattevők zárt írásbeli ajánlataikat az egységár megjelölésével f. évi december hó 20-án d. u. 5 óráig a közkórház gondnoki hivatalában adhatják be, ahol is a feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Bánatpénzül 600 K teendő le. A beérkezett ajánlatok f. évi december hó 21-én dr. Tóth Emil tanácsnok hív. helyiségében bontatnak fel s a kórházi bizottság fog dönteni az ajánlatok felett.

Városi közkórház.

A Kék Könyvek sorozatában eddig megjelent kötetek:

- A. Strindberg: A bünbak. Regény. Pajzs Elemér fordítása. Ára 8 K.
- Arkadij Avercsenkó: A Tükör lelke. Regény. Pajzs Elemér fordítása. Ára 6 K.
- Paul Rosenhayn: Joe Jenkins detektívkalandjai. II. sorozat. Ára 5 K.
- Jamob Wassermann: A negyvenéves férfi. Regény. Altay Margit fordítása. Ára 8 K.
- Edgar Allan Poe: A fecsegő szív és más titokzatos történetek. Altay Margit fordítása. Ára 4 K.
- Charles Louis Philippe: Bübü. Párisi regény. fordította Pajzs Elemér. Ára 5 K.
- Id. J. H. Rosny: A titokzatos erő. Fantasztikus regény. fordította Laky Margit. Ára 5 K.
- August Strindberg: Mesék. Fordította Altay Margit. Ára 5 K.
- Henri Barbusse: A szerelem pokla című világhírű regénye. A francia 91-ik kiadás után fordította Simó Ferenc. Ára 10 K.
- Paul Rossenhayn: Joe Jenkins detektív kalandjai I. sorozat. Ára 5 K.
- Istlanthe Marés: Lili. Nagyvárosi erkölcsrajz. Ára 6 K.

10% háborus felár. Portó 55 fillér. Kapható a **HEGEDÜS és SÁNDOR** irod. és nyomdai részv. társ. könyvkereskedésében **DEBRECZEN, főposta mellett.**

VISZKETEGSEGET, SÖMÖRT, RÜHT
a leggyorsabban elmulasztja a Dr. Fleisch-féle eredeti törvényesen védett „**SKABOFORM-KENŐCS**”. Nincs szaga, nem piszkít. Mindig eredeti pecsétet Dr. Fleisch-féle kerjünk. Probatégely K 4.—, nagy tégegy K 6.—, családi tégegy K 15.—. Kapható a helybeli gyógyszertárakban vagy direct a készítőnei rendszereit: **Dr. Fleisch E.** „Korona” győgytára, Győr
Vételre a „**SKABOFORM**” védjegyre ügyeljünk

Könyvujdonságok

Portó 55 fillér, 10 százalékos háborus felár.

Artur Landsberger	
MORAL	
Pajzs Elemér fordítása	
Regény	Ára K 8.—
Bródy Sándor regénye	
A KÉTTLEKŰ ASSZONY	
	Ára K 6.—
Aage Madelung (16—18 ezer)	
A MEGBÉLYEGZETTEK	
Fordította: dr. ill. Bókay János	
Regény	Ára K 10.—
Jakob Wassermann regénye	
A NEGYVENÉVES FÉRFI	
Altay Margit fordítása	
	Ára K 8.—
Széplál Árpád	
TÜNTETÉS	
Versek. A Ma kiadása	Ára K 8.—
Lesznai Anna	
ÉDENKERT	
Versek. Nagy alakban, művészi kiállításban.	Ára füzve K 9.—
Szabó Dezső	
NAPLÓ ÉS ELBESZÉLÉSEK	
Művészi kiállításban	Ára füzve K 10.—
V. v. Heidenstam	
ENDYMON	
Regény Damaszkuszról. Svéd eredetiből fordította Löffler Béla. A szerző archépével. Verner von Heidenstam, a nagy svéd író, az 1916. évi irodalmi Nobel-díj nyertese nálunk még alig ismert	
	Ára füzve K 7.—

Megrendelhető és kapható **ACZÉL HENRIK** könyv és papírkereskedésében **DEBRECEN, ELSŐTAKARÉK-PALOTA.**

Apró hirdetések.

Apró hirdetések egyszeri közlése 10 szóig 2 korona, minden további szó 20 fillér. Vasár- és ünnepnapokon 10 szóig 3 korona, minden további szó 30 fillér. Kővér betűkkel nyomottak kétszeresen számítódnak.

Aranyat ezüstöt, briliántokat, bármilyen szülő zálogleveleket (zálogcédlákat) és egyéb tárgyakat a legmagasabb árrban vesznek. — Meghívásra házakhoz is elmegyek, Steiner Mihály Széchenyi-u. 19. szám.

Eladó
Ondódon, a Cucában 32 és fél hold első osztályu tanúság földbirtok. A látóképi csárdán túl, a Máté ut szélén, Kertész és Vértesi tanyával szemben, kitűnő gazdasági épületekkel ellátva, 2 szobás lakás, görög istálló stb. Értekezhetni Debreczeni Gazdák Bankjánál, Kossuth-utca 17.

Főző
magános, felvételre kerestetik az egyetemi építési vállalatnál. Jelentkezni az Irodában (Nagyerdőn) 1 het

Különféle cégtábla
és egy üvegajtó eladó Darabos-utca 7. sz. alatt.

ELADÓ HÁZAK azonnali beköltözésre

1. Maróthy-utca 6 szobás családi ház, ebből 3 szobás utcai azonnalra, 3 szoba májusi beköltözésre.
2. Szepességi-utca 6 szobás rögtön átvetélre.
3. Miklós-utcai részben, főtér és villamoshoz 5 perenyire, 4 szobás modern utcai, több rendbeli udvari, nagy pincékkel, 4 szobás lakás januárra átvehető. — eladó

DBZSÓ LÁSZLÓ
Irodája, Maróthy-utca 19. szám.

Akinek törött aranya, ezüstje, ékszere, vagy záloglevél van eladó, hívja meg Krámer, Arany Béké-békház 3.

Lapkihordó

asszonyokat jó illetéssel felvessz a kiadóhivatal. :: ::

Veszek vagonszámra

pácot diáznóhust, sós diáznó zuzát, pácolt marhahúst, valamint belsőket, marhaizom, marhaszáját, marhadort stb., ha van hozzá kivitel engedély. Árú Wienbe szállítva. :: Ár és ajánlat cégemből: **ADALBERT TURSA,** Fleischschleher Wien, XIV Meiselstrasse 28.

Könyvujdonságok.

August Strindberg: A BÜNBAK. Regény. Fordította: Pajzs Elemér.	K 8.—
Paul Rosenhayn: JOE JENKINS DETEKTIV KALANDJAI, II. sorozat. Fordította: Csetényi Erzsé. Ára	5.—
Arkady Avercsenko: A TÜKÖR LELKE. Pajzs Elemér fordítása. Portó 55 fillér. Ára	6.—
Ilj. Leopold Lajos: ELMÉLET NÉLKÜL Gazdaságpolitikai tanulmány. Ára	6.—
A MONARCHIA JÖVŐJE. Jászi Oszkár szenzációs új könyve. A Dualizmus bukása és a Dunai Egyesült Államok. Ára	8.—
Forró Pál: A HUSZONHATÉVESEK. Regény. Ára	9.—
Biró Lajos új regénye: A MOLITORHAZ. Ára	16.—
A KÖZPONTI FÜTÉSBERENDEZÉSEK. Irta: Reminczy Károly, a Körting gépgyár r.-t. h. főmérnöke. Ára	7.—
Marjay Ödön: A RÁKÓCZI HARANG. Színmű. Ára	9.—
Dosztojevszki: BÜN ÉS BÜNHÖDÉS. Fordította: Szabó Endre. III. kiadás. Ára	16.—
Dumas: A CLEMENCEAU-ÜGY. Fordította: Radványi Paula. Ára	8.—
Dr. Juba Adolf egyetemi m. tanár: AZ EGÉSZEGTAN ALAPVONALAI. Ára	3.80
Várnai Zseni versei: ANYASZIV. Ára	3.—

10% háborus felár. Portó 55 fillér. Kapható **Hegedüs és Sándor** irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvkereskedésében. **DEBRECZEN, Főposta mellett.**